

Теорія і методика професійної освіти

УДК 371.214:7.017.1

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17621808>

**Дидактичні засоби та методи формування колористичного бачення
майбутніх фахівців у сфері візуального мистецтва**

Тетяна Володимирівна Паньок

доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри образотворчого
мистецтва Харківського національного педагогічного університету імені

Г. С. Сковороди <http://orcid.org/0000-0003-4026-4724>

Ананьїн Антон Сергійович

магістр Харківського національного педагогічного університету імені

Г. С. Сковороди

Войтенко Юлія Володимирівна

магістр Харківського національного

педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

Прийнято: 01.11.2025 | Опубліковано: 16.11.2025

***Анотація:** Мета статті полягає у визначенні ефективних дидактичних засобів та методів формування колористичного бачення майбутніх фахівців у сфері візуального мистецтва, обґрунтуванні їх педагогічного потенціалу та окресленні шляхів інтеграції в освітній процес.*

***Методи.** У дослідженні застосовано аналіз наукових публікацій українських авторів, узагальнення художньо-педагогічного досвіду, порівняння*

та систематизація дидактичних підходів до вивчення кольору у мистецькій освіті.

Результати. З'ясовано сутність колористичного бачення як інтегрованої педагогічної категорії, визначено його структурні компоненти (перцептивний, когнітивний, аналітичний, операційно-практичний). Виокремлено три групи дидактичних засобів (наочні, практичні, цифрові) та охарактеризовано методи навчання (спостереження, аналіз, порівняння, проблемно-пошуковий та проєктний підхід), застосування яких забезпечує поетапний розвиток колористичного мислення. Наведені приклади вправ демонструють можливості практичного впровадження запропонованих методичних рішень у процес професійної підготовки.

Висновки. Формування колористичного бачення є цілеспрямованою педагогічною задачею, що потребує системного використання узгоджених дидактичних засобів та методів. Їх інтеграція у зміст мистецької освіти забезпечує перехід від репродуктивного виконання завдань до усвідомленого художнього оперування кольором та сприяє становленню професійної колористичної компетентності у сфері візуального мистецтва.

Ключові слова: колористичне бачення, колористична компетентність, візуальне мистецтво, дидактичні засоби, методи навчання, художня освіта, живопис

Didactic tools and methods for developing colouristic vision in fine arts students

Tetyana Panyok

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Fine Arts

H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

<http://orcid.org/0000-0003-4026-4724>

Anton Ananin

Master's degree graduate of H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical
University

Yuliia Voitenko

Master's degree graduate of H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical
University.

Annotation: Purpose. *The article aims to determine and substantiate didactic tools and instructional methods that are effective for developing colouristic vision in future professionals of visual arts, and to outline ways of integrating these tools and methods into contemporary art education.*

Methods. *The study applies analysis of theoretical sources, synthesis of Ukrainian scholarly contributions to colouristic education, examination of existing artistic-pedagogical practices, comparison of instructional approaches, and systematisation of didactic solutions used in training colour perception and colour thinking in higher art education.*

Results. *The article presents a comprehensive analysis of didactic tools and instructional methods aimed at developing colouristic vision in future professionals of visual arts. Colouristic vision is conceptualised as an integrated professional construct that encompasses sensory-perceptual experience, cognitive understanding of colour laws, analytical interpretation of colour relations, and conscious application of colour in artistic practice. It is argued that colouristic vision does not emerge spontaneously as a by-product of artistic activity, but requires intentional pedagogical design, carefully structured learning tasks, and systemically organised educational influence.*

The study outlines theoretical positions and provides an overview of relevant contributions of Ukrainian scholars to colouristic education, situating the problem within a broader context of contemporary art pedagogy. Three groups of didactic tools

are identified. Visual tools (direct observation of colour in natural conditions, examination of reproductions, colour charts, systems of contrasts, etc.) support the development of perceptual sensitivity. Practical tools (specialised exercises, tonal scales, tasks based on colour induction, composition studies) develop operational skills for conscious manipulation of colour relationships. Digital tools (colour management software, online visualisation platforms, digital palettes in graphic editors) expand the field of experience and allow colour research not only empirically, but also analytically, responding to the demands of contemporary visual culture.

In addition, the article characterises specific methods of instruction that are effective for developing colouristic vision: observation, comparison, analytical interpretation, problem-based experimentation, and project-based learning. These methods enable personalised artistic decision-making, stimulate reflective thinking, and facilitate the transfer of colour knowledge from technical exercises into meaningful artistic expression. Examples of practical tasks demonstrate potential scenarios of applying these methodological approaches in educational practice.

Conclusions. *The purposeful integration of didactic tools and instructional methods becomes a key condition for the development of colouristic competence in visual arts education. When applied consistently, such a pedagogical system enriches visual experience, strengthens analytical perception, and supports the transformation of learners into artists capable of using colour as a constructive, expressive, and conceptual instrument. The results emphasise the importance of methodological coherence in colour education and indicate promising directions for further research – particularly in the area of developing diagnostic criteria for assessing levels of colouristic vision, and in analysing the effectiveness of blended (analogue–digital) models of teaching colour in contemporary higher art education.*

Keywords: *colouristic vision, colouristic competence, visual arts, didactic tools, instructional methods, art education, painting.*

Постановка проблеми. В умовах сучасної художньої освіти формування колористичного бачення майбутніх фахівців образотворчого мистецтва розглядається як ключовий компонент професійної компетентності художника. Колір є не лише засобом візуальної організації живописного образу, але й відображенням глибших естетичних, культурних та емоційних смислів. Саме тому проблема розвитку здатності усвідомлено аналізувати та використовувати колір у творчому процесі набуває особливої значущості. Сучасні здобувачі освіти приходять до навчальної аудиторії переважно зі стихійними уявленнями про колір, що базуються на побутових знаннях і життєвому досвіді. Професійне художнє бачення потребує переходу від фіксації локальних кольорів предметів до розуміння складних колірних відношень, тональних зрушень та колірних контрастів. У цьому контексті роль викладача полягає не лише у трансляції теоретичних знань про колірні системи, але й у створенні педагогічних умов, які забезпечують активну практичну взаємодію здобувачів освіти з матеріалом.

Поширеним є випадок, коли студенти знають терміни «тон», «хроматичні, ахроматичні кольори», «колористична гармонія» тощо, але не здатні використати ці категорії як інструмент для аналізу натури чи створення живописного образу. Проблема посилюється тим, що сучасний інформаційний простір насичений цифровими зображеннями, де колір часто подається технічно, без прив'язки до реального світлового середовища. Це спричинює домінування площинного, ілюстративного мислення та труднощі у переході до художньо-реалістичного сприйняття кольору. Більше того, у педагогічній практиці нерідко переважає інтуїтивне подання колористичних вправ без системного методичного обґрунтування. Під «системою» ми розуміємо поетапну організацію навчання, яка включає опанування теоретичних знань про колір, виконання тренувальних вправ із тональних і колірних відношень та подальшу творчо-проектну інтеграцію цих умінь у власні живописні завдання.

У такому контексті актуальною постає потреба проаналізувати, якими саме дидактичними засобами, методами та спеціально сконструйованими педагогічними прийомами можна цілеспрямовано розвивати колористичне бачення у майбутніх фахівців, забезпечуючи перехід від «побутового» колірною уявлення до професійного мислення, яке є основою живописного образу.

Методи дослідження. У дослідженні використано комплекс методів, що забезпечив багатовимірне вивчення процесу формування колористичного бачення майбутніх фахівців у сфері візуального мистецтва. Застосовано аналіз наукових праць українських авторів, узагальнення художньо-педагогічного досвіду, порівняння та систематизацію дидактичних підходів до роботи з кольором у мистецькій освіті. Така методологічна стратегія дозволила простежити еволюцію ідей, виявити ефективні педагогічні рішення та визначити чинники, що впливають на розвиток колористичної компетентності в сучасних освітніх умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика розвитку теорії та методики художньо-педагогічної освіти широко представлена у працях українських науковців, зокрема Т. Висікайло [4], О. Музика [8], О. Капран [7], Л. Рибалко & Сінь Ван [14]. У своїх дослідженнях вони розглядають питання формування професійних компетентностей майбутніх фахівців у сфері візуального мистецтва, аналізують дидактичні моделі навчання та підкреслюють значення художньо-творчої діяльності в професійному розвитку здобувачів.

Окремим напрямом у вітчизняній науковій думці є дослідження проблеми формування колористичного бачення та оволодіння закономірностями кольору у процесі вивчення живопису. Ґрунтовні роботи у цьому контексті належать Л. Сотник [15], Т. Печенюк [12], групі авторів: Т. Прокопович, О. Каленюк, Г. Вахрамєєвій [13], Д. Чауса [16, 17] які акцентують увагу на дидактичних умовах і послідовності формування колористичних умінь та на важливості

поєднання теоретичного кольорознавства з практичними живописними завданнями.

Питання художнього мислення й розвитку здатності до аналітичного сприйняття зорових явищ у здобувачів освіти висвітлені у працях І. Бучківської, В. Греськової, М. Сорокіна [2, 3], які наголошують, що колір є системоутворювальним елементом живописного образу та потребує спеціально організованої педагогічної роботи. Автори зазначають, що розвиток професійного колористичного бачення не може відбуватися стихійно, а повинен спиратися на цілеспрямовану методичну систему засобів, завдань та прийомів.

Так І. Бучківська та її співавтори (В. Греськової, М. Сорокіна) зосереджують увагу на практико-орієнтованих підходах до формування колористичної компетентності здобувачів мистецьких спеціальностей. Автори пропонують поєднання теоретичного вивчення кольору із системою творчих завдань та інтерактивних форм роботи: експериментування з різними художніми техніками, виконання емоційно-забарвлених мистецьких проєктів, відвідування художніх галерей і музеїв, участь у майстер-класах та аналіз візуальних арт-форм у сучасних медіа [3, с. 119]. Ми погоджуємося з таким комплексним підходом, що сприяє розширенню художнього досвіду здобувачів освіти та активізує розвиток індивідуального колірного мислення, що є важливим чинником становлення професійного колористичного бачення.

Вагомий внесок у розроблення теоретико-методичних засад мистецької освіти здійснила Т. Паньок. У монографії «Розвиток вищої художньо-педагогічної освіти в Україні у XX столітті» [11] авторка систематизує ключові етапи трансформації підготовки художників-педагогів, окреслює тенденції розвитку змісту художньо-педагогічних дисциплін та особливості методичних підходів до формування професійної компетентності майбутніх фахівців. У статтях «Особливості сприймання кольору в живописі» [9] та низці інших [5, 6, 10] дослідниця із співавторами розглядає феномен художнього сприймання

кольору, підкреслюючи важливість розвитку колористичного бачення, що забезпечує перехід від буденного колірної уявлення до професійного художнього мислення у процесі практичної живописної діяльності.

До сучасних досліджень, присвячених проблематиці формування колірної культури майбутніх художників, належать праці Д. Чауса [16, 17], у яких автор підкреслює, що розвиток колористичного бачення потребує цілеспрямованого впровадження спеціальних дидактичних засобів і вправ, які активізують у здобувачів освіти процеси аналітичного мислення, привчають до системного спостереження натури та забезпечують формування усвідомленого застосування кольору як конструктивного засобу побудови живописного образу.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується означена стаття. Попри наявні праці, присвячені питанням кольорознавства та методики навчання живопису, залишається недостатньо з'ясованою проблема систематизації саме дидактичних засобів та методів, які забезпечують послідовне формування колористичного бачення у майбутніх фахівців у сфері візуального мистецтва. У більшості досліджень акценти робляться або на загальнотеоретичних аспектах кольору, або на окремих методичних прийомах роботи з кольором, проте відсутній цілісний опис педагогічної системи, що інтегрує різні групи колірних вправ, навчальних завдань та форм організації майстерневої діяльності. Саме тому дана стаття спрямована на уточнення та конкретизацію дидактичних засобів і методів, здатних забезпечити цілеспрямований розвиток колористичного мислення.

Метою статті є визначення ефективних дидактичних засобів та методів формування колористичного бачення майбутніх фахівців у сфері візуального мистецтва, обґрунтування їх педагогічного потенціалу та окреслення шляхів інтеграції цих засобів і методів у зміст фахової підготовки.

Основний виклад матеріалу. Для обґрунтування ефективних педагогічних рішень у процесі формування колористичного бачення студентів

важливо спершу уточнити зміст цієї категорії та визначити її структурні компоненти. Саме від розуміння того, що саме ми формуємо у здобувача – залежить вибір методів, дидактичних засобів і логіки побудови живописних завдань. Тому на початку доцільно звернутися до аналізу сутності колористичного бачення як професійно значущої характеристики майбутнього художника. Зазначимо, що колористичне бачення у професійній художньо-педагогічній підготовці розглядається як інтегрована якість особистості майбутнього художника, що відображає здатність усвідомлено сприймати, аналізувати й застосовувати колір у процесі творчої діяльності. Воно поєднує сенсорно-перцептивний досвід, знання про закони кольору та практичні навички використання колірних відношень у живописі. На відміну від побутового сприйняття кольору, яке базується на локальних ознаках та емоційних асоціаціях, професійне колористичне бачення передбачає розуміння складної системи взаємодії кольорів, ролі світла, тіні, рефлексів, колірних контрастів і гармоній. Структура колористичного бачення включає кілька взаємопов'язаних компонентів:

- перцептивний (здатність бачити тональні та теплохолодні відношення, відтінки, нюанси середовища);
- когнітивний (система знань про властивості кольору, колірні моделі, гармонійні схеми, контрасти);
- аналітичний (уміння порівнювати, визначати співвідношення кольорів у натурі та у створюваному образі);
- операційно-практичний (здатність свідомо застосовувати колір у живописному процесі відповідно до задуму).

Практика художньо-педагогічної освіти доводить, що колористичне бачення не формується автоматично – воно потребує системних педагогічних впливів, спрямованих на збагачення зорового досвіду здобувачів освіти, розвиток навичок аналітичного спостереження, активізацію рефлексії та

поступовий перехід від простих завдань з обмеженою палітрою до складних живописних постановок. Саме тому у художньо-професійній діяльності колір є не просто засобом ілюстрації, а інструментом конструювання живописного образу та критерієм художньої майстерності. У такому контексті постає необхідність не епізодичного застосування окремих вправ чи методичних прийомів, а впровадження цілісної педагогічної системи, яка забезпечує послідовність, логіку та нарощування складності у роботі з кольором.

Для усвідомленого та цілеспрямованого розвитку колористичного бачення необхідно вибудовувати систему навчання, яка містить три взаємопов'язані блоки:

1. Теоретико-аналітичний блок, який включає опанування основ кольорознавства (тон, контраст, колірна індукція тощо); аналіз зразків живопису майстрів (розбір колірних рішень); формування понять та категорій у роботі з кольором. Цей блок формує когнітивний фундамент – майбутні фахівці у сфері візуального мистецтва починають розуміти, що вони роблять і чому.

2. Практико-тренувальний блок включає вправи на побудову ахроматичних і хроматичних рядів; завдання на виявлення відносних властивостей кольору (теплий/холодний, легкий/важкий, «дзвінкий»/«глухий»); моделювання явищ колірної індукції – серії коротких етюдів з обмеженою палітрою. Цей блок формує перцептивно-операційні навички – майбутні фахівці вчаться бачити, відбирати, контролювати колір.

3. Творчо-інтеграційний блок передбачає створення композицій на основі опрацьованих колірних систем: виконання проєктних робіт (серії етюдів, художні міні-проєкти), рефлексивний аналіз власних колірних рішень (зіставлення варіантів, обґрунтування вибору), а також використання цифрових засобів для візуального аналізу та корекції кольору (Color Wheel, Adobe Color). Цей блок забезпечує перенесення тренувальних умінь у власну художню мову та формування індивідуального способу колористичного мислення.

Запропонована система дає можливість викладачеві вибудовувати поетапний навчальний маршрут: від знань про колір – до їх практичного застосування у творчому проєкті. Це сприяє підвищенню усвідомленості колірних рішень здобувачів освіти, формує здатність аргументувати власну художню мову та використовувати колір як професійний інструмент. У результаті впровадження такої системи зростає якість живописної практики та ефективність формування професійних колористичних компетентностей майбутніх фахівців у сфері візуального мистецтва.

Відтак постає завдання визначити, якими саме дидактичними засобами забезпечується ефективне формування колористичного бачення у студентів та як ці засоби можуть бути інтегровані у практичний процес навчання живопису.

До дидактичних засобів, що забезпечують розвиток колористичного бачення у процесі навчання живопису, належать зорові, вербальні, матеріально-технічні та цифрові ресурси, які дозволяють студентам аналізувати й трансформувати колір у художній практиці. Провідну групу складають наочні засоби: натурні постановки з різними типами освітлення, репродукції живописних творів, колірні таблиці та кола (Іттена, Освальда), зразки гармонійних та контрастних колірних поєднань. Вони допомагають формувати досвід «бачення» кольору у природних і модельованих ситуаціях, акцентують увагу на тональних і теплохолодних відношеннях, дозволяють порівнювати, виділяти й фіксувати колірні домінанти.

Ефективність розвитку колористичного бачення значною мірою залежить від змісту і структури практичних завдань, що пропонуються здобувачам у процесі вивчення живопису. При цьому важливо, щоб такі завдання не лише відтворювали теоретичні знання про властивості кольору, а й активізували індивідуальне художнє сприймання, аналіз та усвідомлення просторових і емоційно-образних функцій кольору.

До практичних засобів належать спеціально розроблені вправи й етюдні серії: завдання з обмеженою палітрою (2–3 кольори), вправи на виявлення колірних контрастів, виконання етюдів при зміні джерела освітлення, завдання на художнє узагальнення колірних відношень натури, аналіз кольорової палітри полотен майстрів. Такі засоби спрямовані на поступове ускладнення живописних задач і розвиток операційно-практичного компонента колористичного бачення.

Практичні вправи, орієнтовані на виявлення явищ колірної індукції, на побудову ахроматичних та хроматичних тональних рядів, дозволяють здобувачам освіти безпосередньо спостерігати зміну властивостей кольору залежно від контексту і оточення. Саме такі завдання допомагають подолати стихійність колірного вибору та формують настанову на свідоме і логічне оперування колірними відношеннями. Робота з ахроматичним рядом спрямована на розвиток аналітичного компонента колористичного бачення, тоді як вправи з виявленням відносних (контекстуальних) властивостей кольору (теплий/холодний, легкий/важкий тощо) формують просторову уяву, відчуття повітряної перспективи та емоційно-символічне мислення у кольорі.

Таким чином, система вправ стає не просто тренуванням техніки виконання, а дидактичною платформою, яка забезпечує перехід від репродуктивного опрацювання кольору до його творчого, осмисленого використання у побудові живописного образу (Див. Таблицю 1).

Таблиця 1.

Приклад відповідності практичних вправ компонентам колористичного бачення

Вправа / Завдання	Орієнтація завдання	Який компонент розвиває колористичне бачення
Побудова ахроматичного ряду (9 тонів) та композиції на його основі	аналітичне дослідження тонального балансу	аналітичний + перцептивний
Виявлення теплого / холодного, легкого /	вивчення відносних властивостей кольору у просторі	просторове (перцептивне) мислення

важкого, дзвінкого / глухого кольору		
Створення композицій на основі колірної індукції	моделювання змін властивостей кольору залежно від оточення	когнітивне розуміння законів кольору
Відбір найвдаліших фрагментів колірних поєднань із викрасок	розвиток здатності оцінювати та порівнювати	операційно-практичний компонент
Компонування фрагментів у композицію	поєднання логіки і художнього задуму	інтегрований художньо-творчий компонент

Варто зазначити, що формування колористичного бачення сьогодні відбувається у двох паралельних візуальних реальностях – аналоговій (живопис фарбами) та цифровій (екранні палітри, кольорові моделі RGB/CMYK, цифрові інструменти аналізу). Для студентів ці середовища часто існують відокремлено: у майстерні вони мислять «фарбою й натурою», а поза аудиторією – взаємодіють з кольором через монітор і цифрові зображення. Натомість педагогічно важливо не розривати, а поєднувати ці два виміри, демонструючи їх взаємодоповнюваність: порівнювати результат мазка гуаші з екранним гекс-кодом кольору, перевіряти живописні співвідношення через цифрові палітри, аналізувати різницю між оптичною зміною кольору в натурі і математичною корекцією кольору у цифровому середовищі. Тільки у такому інтегрованому підході колір постає не як «техніка» (аналогова або цифрова), а як універсальна художня система, що має однакові закони, але різні форми їх втілення.

Інтеграція цифрового середовища (Adobe Color, Color Wheel, Color Picker, цифрові палітри у Procreate чи Photoshop) розширює досвід і дає можливість дослідити закономірності кольору не лише емпірично, а й аналітично, що відповідає викликам сучасної візуальної культури й сприяє розвитку гнучкого художнього мислення. Ці інструменти дозволяють здобувачам моделювати можливі гармонії, аналізувати колірні співвідношення, здійснювати порівняння варіативних колірних рішень та одразу бачити результат.

Розвиток колористичного бачення у студентів потребує цілеспрямованого добору методів навчання, які забезпечують як набуття знань, так і постійне

тренування візуально-аналітичних дій. Одним з ключових є метод активного спостереження, що передбачає уважний аналіз натурних постановок, співвідношення світла й тіні, температурних зрушень та рефлексів. Через усвідомлене спостереження студент переходить від побутового «бачу предмет» до професійного «бачу колірні співвідношення середовища». На практиці це може реалізовуватися через виконання короткочасних етюдів з фіксацією не «кольору предмета», а змін кольору під впливом освітлення: наприклад, студент порівнює відтінок білого куба при теплій лампі та при денному світлі й описує різницю у температурі та тональності. Такі вправи вчать цілеспрямовано бачити не локальний колір, а його конкретні прояви у реальному середовищі.

Важливим у процесі формування колористичної грамотності є аналітико-порівняльний метод, що передбачає порівняння різних варіантів колірних рішень, аналіз зразків, зіставлення тональних і хроматичних відтінків, визначення колірних домінант. Саме порівняння дає можливість фіксувати сутні зміни у кольорі та бачити колір не ізольовано, а у взаємодії. Наприклад, здобувачі освіти можуть порівняти два живописні фрагменти одного натюрморту, виконані в різних освітлювальних умовах, і визначити, які саме кольори стали більш теплими або холодними та які відтінки змінили свою інтенсивність. Таке завдання допомагає усвідомити, що колір існує не «сам по собі», а завжди у конкретній системі взаємодій.

Цінним для нашого дослідження є досвід педагогічної системи П. Голуб'ятників, який був описаний у науковій розвідці Т. Паньок «Розвиток вищої художньо-педагогічної освіти в Україні у XX столітті». П. Голуб'ятників обґрунтовував необхідність поступового оволодіння кольором через цілеспрямоване вивчення палітри окремих спектральних кольорів. Одним із запропонованих ним завдань був «синій натюрморт», що передбачав вивчення спектра синіх пігментів (ультрамарин, кобальт світлий і темний, пруська та берлінська сині). Попри початкові труднощі, навіть здобувачі без достатнього

досвіду живопису опановували техніку тонових розтяжок, а подальше вивчення інших кольорів (жовтого, червоного тощо) проходило значно легше. Педагог наголошував, що робота з одним кольором дає змогу формувати вміння диференціювати найменші відтінкові зміни та усвідомлювати можливості кольору у передаванні матеріальної фактури предметів [11, с. 274-275].

Проблемно-пошуковий метод спрямований на створення умов, за яких здобувач самостійно виявляє закономірності кольору через художній експеримент. Він може відбуватися як у реальному живописному процесі (зміна освітлення, відбір фарб), так і у цифровому середовищі (Color Wheel, Adobe Color). У цьому випадку студенти не просто застосовують відомі правила, а самі відкривають й перевіряють кольорові ефекти.

Проектний метод забезпечує інтеграцію колористичних умінь у власну творчу практику. Виконання серії етюдів чи тематичних композицій активізує особистісний досвід здобувачів та допомагає перевести колір із площини тренувальної вправи у площину свідомого художнього висловлювання.

Висновки. У підсумку зазначимо, що формування колористичного бачення не може розглядатися як побічний ефект вивчення кольорознавства або живопису. Це – окрема педагогічна задача, що потребує науково обґрунтованого добору дидактичних засобів та методів навчання. Колористичне бачення постає інтегрованим утворенням, яке включає перцептивні, когнітивні, аналітичні та операційно-практичні компоненти, та забезпечує здатність майбутнього фахівця у сфері візуального мистецтва свідомо оперувати кольором як художньою мовою.

Аналіз наукових джерел і художньо-педагогічної практики засвідчує, що ефективний розвиток колористичного бачення можливий лише за умови системності та поетапності: від засвоєння понять і законів кольору – до тренування перцептивних дій та візуально-аналітичних операцій – і далі до творчої художньої реалізації. Саме тому актуальним завданням сучасної

мистецької освіти є цілісна інтеграція теоретико-аналітичного, практико-тренувального і творчо-інтеграційного компонентів.

Запропонований приклад дидактичних засобів та методів демонструє потенціал для формування стійких колірних орієнтирів, розвитку аналітичного сприймання кольорових відношень і перенесення цих умінь у власну практику. Узгоджене застосування цих інструментів забезпечує поступовий перехід від репродуктивного виконання завдань до усвідомленої творчої дії з кольором, що у підсумку сприяє становленню професійної колористичної компетентності майбутніх фахівців у сфері візуального мистецтва.

Отже, узгоджене використання наочних, практичних і цифрових дидактичних засобів та різних методів художнього навчання підвищує ефективність фахової підготовки у сфері візуального мистецтва і сприяє формуванню професійної колористичної компетентності.

Список використаних джерел

1. Panyok, T. V. Art Education in Ukraine in Early 20th Century. *International Journal of Conservation Science*. 2023. Vol. 14, Issue 1 (January–March). URL: <https://ijcs.ro/current-issue>
2. Бучківська, Г., Греськова, В., Сорокін, М. Роль колористики та кольорознавства у професійній підготовці майбутніх фахівців образотворчого мистецтва. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2025. № 2 (142). С. 483–492.
3. Бучківська, Г., Греськова, В., Сорокін, М. Формування колористичної компетентності здобувачів мистецьких спеціальностей в контексті їх професійної підготовки в закладі вищої освіти. *Освітні обрії*. 2025. № 1 (60). С. 117–120. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/obrii/article/view/9621>

4. Висікайло, Т. В. Формування фахової компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у процесі пленерної практики: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Полтава, 2017. 243 с.
5. Гриньова, В., Паньок, Т. Колористичні засади живописної підготовки у формуванні творчих здібностей здобувачів мистецьких спеціальностей. *Молодь і ринок*. 2025. № 7–8 (239–240). С. 17–24. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/339668>
6. Гриньова, В., Паньок, Т. Методика викладання образотворчого мистецтва як чинник становлення художньо-педагогічної освіти в Україні початку XX століття. *Professional Art Education*. 2025. Vol. 6 (1). С. 54–65. DOI: <https://doi.org/10.34142/27091805.2025.6.01.06>
7. Капран, О. Систематизація колористичної підготовки студентів художньо-педагогічних спеціальностей. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2020. № 1 (21). С. 82–88. DOI: [https://doi.org/10.31499/2307-4914.1\(21\).2020.210226](https://doi.org/10.31499/2307-4914.1(21).2020.210226)
8. Музика, О. Розвиток цілісного сприйняття кольору в процесі фахової підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва. *Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики XXI століття*. Київ : Київський університет імені Б. Грінченка, 2014. С. 497–504. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/handle/6789/3428>
9. Олефір, Ю. В., Паньок, Т. В. Особливості сприймання кольору в живописі. *Scientific progress: innovations, achievements and prospects* : матеріали І Міжнар. наук.-практ. конф. 2022. С. 362–368. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstreams/9cce8e00-0cfd-4185-9570-08cfc054f543/download>
10. Паньок, Т., Квітка, М., Обужована, М. Професійне становлення майбутніх педагогів образотворчого мистецтва в процесі художньо-педагогічної

підготовки. *Молодь і ринок*. 2024. С. 7–12. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.314151>

11. Паньок, Т. В. Розвиток вищої художньо-педагогічної освіти в Україні у ХХ столітті. Харків : Оперативна поліграфія ФОБ Здоровий Я. А., 2016. 626 с. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/3863>

12. Печенюк, Т. Кольорознавство. Київ : Грані-Т, 2009. 192 с. URL: <https://f.eruditor.link/file/1295093/>

13. Прокопович, Т., Каленюк, О., Вахрамєєва, Г. Основи кольорознавства та декоративно-прикладного мистецтва : навч. посіб. Луцьк, 2019. 91 с.

14. Рибалко, Л., Сінь Ван. Колір як компонент у розвитку творчої самореалізації майбутніх фахівців художньо-педагогічних спеціальностей. *Суспільство та національні інтереси*. 2025. № 9 (17). С. 339–349. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-9\(17\)-339-349](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-9(17)-339-349)

15. Сотник, Л. І. Колір і його значення у мистецтві. *Вісник ХДАДМ*. 2015. № 6. С. 32–36. URL: <https://visnik.org.ua/pdf/v2015-06-06-sotnyk.pdf>

16. Чаус, Д. Роль колористичної компетентності у процесі живописної підготовки майбутніх фахівців образотворчого мистецтва в педагогічних університетах. *Молодь і ринок*. 2023. № 10 (218). С. 172–178. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/293326>

17. Чаус, Д. В., Паньок, Т. В. Колірна виразність як особливість системного живописного мислення майбутніх фахівців образотворчого мистецтва під час професійної підготовки в педагогічному університеті. *Новий колегіум*. 2024. № 3. С. 62–68. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/items/344f63da-1fac-49b0-b836-7b0e3285e78b>